

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 21 marca 2022 r.

Pozycja 55

POSTANOWIENIE z dnia 11 września 2020 r. Sygn. akt Ts 116/19

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Justyn Piskorski,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej K.R. w sprawie zgodności:

art. 292 w związku z art. 172, art. 285 § 1 i 2 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2017 r. poz. 459, ze zm.) w zakresie, w jakim „stanowią one podstawę prawną nabycia w drodze zasiedzenia przed 3 sierpnia 2008 r. służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorcy przesyłowego”, z art. 64 ust. 3 w związku z art. 31 ust. 3 oraz art. 64 ust. 2 w związku z art. 32 ust. 1, a także art. 21 ust. 1 i art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a ponadto z art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonego w Paryżu dnia 20 marca 1952 r. (Dz. U. z 1995 r. Nr 36, poz. 175),

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 25 lipca 2019 r. (data nadania) K.R. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru, wystąpił z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego.

Skarżący jest właścicielem nieruchomości położonej w C., gmina Ł., nr ewidencyjny 327, dla której Sąd Rejonowy w O. (dalej: Sąd Rejonowy) prowadzi księgę wieczystą nr [...]. Złożył on do Sądu Rejonowego wniosek o ustanowienie służebności przesyłu dotyczącej linii energetycznej posadowionej na jego nieruchomości na rzecz PGE Dystrybucja S.A. z siedzibą w L. (dalej: PGE). Treścią ustanowionej służebności miało być znoszenie istnienia na obciążonej nieruchomości – nad jej powierzchnią – elementów infrastruktury elektroenergetycznej w postaci napowietrznej linii elektroenergetycznej średniego napięcia 15 kV wraz z trzema słupami energetycznymi oraz prawo korzystania z nieruchomości w zakresie niezbędnym do dokonywania konserwacji, remontów, modernizacji urządzeń przesyłowych lub ich instalacji. Skarżący wniósł ponadto o zasądzenie od PGE jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności.

Postanowieniem z 21 września 2018 r. (sygn. akt [...]) Sąd Rejonowy oddalił wniosek skarżącego. W uzasadnieniu wskazał, że linia energetyczna została wybudowana przez przedsiębiorstwo energetyczne w 1973 r. i przyjął, że od tej daty należy liczyć bieg terminu zasiedzenia. W związku z tym, że PGE skutecznie podniosła zarzut zasiedzenia służebności odpowiadającej w swojej treści służebności przesyłu, wniosek zmierzający do ustanowienia takiej służebności został oddalony.

Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 30 stycznia 2020 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 17 lutego 2020 r.) skarżący został wezwany do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez: 1) przesłanie pełnomocnictwa szczególnego do sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej oraz reprezentowania skarżącego w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym, określającego sprawę, w związku z którą została wniesiona skarga konstytucyjna wraz z jego czterema kopiami; 2) wyjaśnienie, czy przedmiotem skargi konstytucyjnej jest tylko wskazany w *petitum* skargi art. 292 w związku z art. 172, art. 285 § 1 i 2 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2017 r. poz. 459), czy także – wskazany na stronie 4 skargi – art. XLI § 2 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Przepisy wprowadzające kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 94, ze zm.; dalej: przepisy wprowadzające); 3) w przypadku, gdy skarżący kwestionuje także art. XLI § 2 przepisów wprowadzających, wyjaśnienie, w jaki sposób narusza on wolności lub prawa skarżącego wyrażone w powołanych w skardze wzorcach konstytucyjnych; 4) doręczenie oryginału albo kopii poświadczonej za zgodność z oryginałem postanowienia Sądu Rejonowego w O. I Wydział Cywilny z 21 września 2018 r. (sygn. akt [...]) oraz postanowienia Sądu Okręgowego w K. II Wydział Cywilny Odwoławczy z 25 kwietnia 2019 r. (sygn. akt [...]); 5) poinformowanie, czy od postanowienia Sądu Okręgowego w K. z 25 kwietnia 2019 r. (sygn. akt [...]) został ostatecznie wniesiony nadzwyczajny środek zaskarżenia.

W piśmie procesowym z 24 lutego 2020 r. (data nadania) pełnomocnik skarżącego odniósł się do zarządzenia. Wskazał w nim, że pełnomocnictwo wraz z odpisami zostanie przesłane odrębną przesyłką bezpośrednio przez skarżącego. Pełnomocnictwo zostało przesłane przez skarżącego do Trybunału Konstytucyjnego 24 lutego 2020 r. (data nadania).

Skarżący wskazał, że przedmiotem skargi jest utrwalona w orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz sądów powszechnych wykładnia zakwestionowanych przepisów, zgodnie z którą możliwe jest nabycie przez zasiedzenie służebności gruntowej odpowiadającej w swej treści służebności przesyłu przed 3 sierpnia 2008 r., tj. przed dniem wprowadzenia do ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 1964 r. Nr 16, poz. 93, ze zm.) przepisów regulujących instytucję służebności przesyłu. Wykładnia ta narusza, jego zdaniem, prawo własności, zasadę demokratycznego państwa prawnego, proporcjonalności oraz równości.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK), skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań lub jest oczywiście bezzasadna.

2. Trybunał przypomina, że zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji zasady wnoszenia skarg konstytucyjnych określa przywołana wyżej u.o.t.p.TK. Stosownie do art. 44 ust. 1 tej ustawy w zakresie sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej oraz zażalenia na postano-

wienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, a także reprezentowania skarżącego w postępowaniu przed Trybunałem, istnieje obowiązek zastępstwa skarżącego przez adwokata lub radcę prawnego, chyba że skarżącym jest sędzia, prokurator, adwokat, radca prawny, notariusz, profesor lub doktor habilitowany nauk prawnych. W związku z tym – zgodnie z art. 53 ust. 2 pkt 3 u.o.t.p.TK – do skargi dołącza się pełnomocnictwo szczególne.

Jeżeli skarga jest sporządzona i wniesiona przez pełnomocnika, lecz nie dołączono do niej pełnomocnictwa (i nie usunięto tego braku mimo wezwania) lub to, które dołączono, zostało udzielone dopiero po wezwaniu do usunięcia braków formalnych, to skardze nie można nadać dalszego biegu (art. 61 ust. 4 pkt 1 lub 2 u.o.t.p.TK), gdyż nie spełnia ona wymagań ustawowych, bowiem została sporządzona z naruszeniem art. 44 ust. 1 u.o.t.p.TK (przez niewłaściwie umocowanego pełnomocnika).

Skarga, jak zwraca uwagę Trybunał, została przesłana bez wymaganego dokumentu pełnomocnictwa, dlatego też skarżący został wezwany zarządzeniem sędziego TK do jego nadesłania.

W odpowiedzi na zarządzenie skarżący przesłał – opatrzone datą 17 lutego 2020 r. – pełnomocnictwo o treści następującej: „Niniejszym udzielam pełnomocnictwa radcy prawnemu [...] w G. do reprezentowania mnie przed Trybunałem Konstytucyjnym w Warszawie w sprawie ze skargi konstytucyjnej zawisłej pod sygn. Ts 116/19. Równocześnie zatwierdzam wszelkie czynności przedsięwzięte do tej pory przez mojego pełnomocnika w sprawie. Pełnomocnictwo obejmuje umocowanie do sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej oraz reprezentowania mnie przed Trybunałem Konstytucyjnym w Warszawie”.

Trybunał stwierdził, że przesłane pełnomocnictwo udzielone zostało 17 lutego 2020 r., czyli już po wezwaniu do usunięcia braków formalnych skargi. Dodatkowo trzeba podkreślić, że zostało ono udzielone do reprezentowania skarżącego w sprawie opatrzonej sygnaturą Ts 116/19, która została nadana skardze już po jej wniesieniu do Trybunału.

Nie jest możliwe, jak podkreśla Trybunał, potwierdzenie czynności procesowych dokonanych przez niewłaściwie umocowanego pełnomocnika, ponieważ naruszałoby to bezwzględny wymóg przewidziany w art. 44 ust. 1 u.o.t.p.TK (por. m.in. podjętą – na tle art. 78¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego; obecnie Dz. U. z 2019 r. poz. 1460, ze zm. – uchwałę Sądu Najwyższego wydaną w składzie 7 sędziów z 23 stycznia 2009 r., sygn. akt III CZP 118/08, OSNC 2009, nr 6, poz. 76 i postanowienie Sądu Najwyższego z 3 lipca 2008 r., sygn. akt IV CZ 47/08, LEX nr 637708).

Powyższa okoliczność jest – zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK – podstawą odmowy nadania analizowanej skardze konstytucyjnej dalszego biegu i w związku z tym Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.